

پیام تسلیت رهبری

درپی حادثه دردناک آتش‌سوزی در بندر شهید رجایی بندرعباس، رهبری در پیامی ضمن تسلیت به خانواده‌های مصیبت‌زده، مسئولان امنیتی و قضائی را موظف کردند که هرگونه سهل‌انگاری یا تعمد در این حادثه را به‌طور کامل بررسی و کشف کرده و بر طبق مقررات پیگیری نمایند. متن پیام‌رهبر انقلاب اسلامی به شرح زیر است:

بسم‌الله الرحمن الرحیم
انا لله و انا الیه راجعون

حادثه دردناک آتش‌سوزی در بندر شهید رجایی موجب اندوه و نگرانی است. مسئولان امنیتی و قضائی موظفند با بررسی کامل، هرگونه سهل‌انگاری یا تعمد را کشف و بر طبق مقررات پیگیری کنند. همه مسئولان باید خود را در پیشگیری از حوادث تلخ و خسارت‌بار موظف بدانند. اینجانب رحمت و مغفرت الهی برای جانب‌آختگان و صبر و سکینه برای خانواده‌های مصیبت‌زده آنان و شفای عاجل برای آسیب‌دیدگان این حادثه تلخ مسألت می‌کنم و از مردمان پرگندشتی که در لحظه نیاز آماده خون دادن به‌مصدومان شدند صمیمانه تشکر می‌کنم.

نمایندگان دولت را در مذاکرات یاری کنند

علی احمدی، نماینده میاندوآب در مجلس گفت: «بنابر نظریاتی که از نظر ی‌پردازان آمریکایی، در آمریکایک حزب حاکم است و آن «حزب پولداران» است که این حزب دو شاخه دارد؛ حزب دموکرات و حزب جمهوری خواه. هر وقت بخواهند صحنه را به این حزب‌ها واگذار می‌کنند، اما موضع ملت ایران در مقابل این حزب‌ها مشخص است و موضع رهبری فصل الخطاب است.» احمدی در ادامه صحبت‌های خود تأکید کرد: «نمایندگان و مسئولین کشور با هر سلیقه‌ای می‌خواهم که با اطاعت از رهنمودهای رهبر انقلاب، دولت را در اجرای برنامه‌های خویش خصوصاً بحث مذاکره همراهی و یاری کنند.» وی افزود: «مشکلات و بحران دریاچه ارومیه خطر و آسیب بزرگی را به دنبال دارد و کاهش نزولات آسمانی به آسیب آن افزوده است؛ شرایط بدتری را به وجود آورده و بدتر از آن مدیریت سال‌های گذشته که نته‌ها دریاچه ارومیه احیا نشده است، بلکه کشاورزی منطقه را به نابودی کشانده است.»

وحدت ملی هدف حمله جریان نفوذ

محمد میرزایی، نماینده تکاب و شاهین دژ در مجلس گفت: «وحدت راهبرد سنجیده نظام و رکن بنیادین امنیت ملی و انسجام اجتماعی ایران عزیز ماست.» وی ادامه داد: «دلسوزان اسلام و انقلاب در عرصه ملی، فراملی و در جغرافیای فراخ امت اسلامی برای عبور موفقیت‌آمیز از چندپارگی‌های مذهبی و قومی، پرچم وحدت امت اسلامی را برافراشته و همگان را برای حضور در خیمه سبز نبوی، احمدی و مصطفوی فرامی‌خوانند و با وحدت امت امید دشمنان را به یأس تبدیل می‌کنند.» دبیر شورای نظارت بر سازمان صدا و سیما ادامه داد: «برنامه‌ای ضبط شده در شبکه اول سیما که با آموزه‌های وحیانی از یک سو و سیاست‌های نظام از سوی دیگر مغایر است.» میرزایی تصریح کرد: «اطمینان دارم طراحان این برنامه در حال تست و امکان‌سنجی حرکت آشوب‌زا و وحدت‌شکنی بودند و این حرکت مرموزانه آخرین تیر ترکش جریان نفوذ نبوده و نیست.»

اتحاد ملی شرط امنییت ملی

ارزیابی عوارض و تحلیل شایعات و سناریوهای مطرح درباره حوادثی مانند انفجار بندر شهید رجایی

سمیه منتقی

دبیر گروه سیاست

حادثه تلخ انفجار در بندر شهید رجایی از روز شنبه سر خط خبرهای رسانه‌های داخلی و فارسی‌زبان بود؛ در این بین روز گذشته همه روزنامه‌ها تیتیر اصلی و تحلیل‌های خود را به این واقعه اختصاص دادند؛ با نگاه به این تیتیرها و گزارش‌ها، با دو نوع گزارش مواجه می‌شویم. همه رسانه‌ها در جایگاه راوی به موضوع پرداختند؛ اما برخی صرفاً به پیگیری اتفاق بدون گمانه‌زنی و اظهارنظر درباره سناریوهای احتمالی و شایعات به موضوع اشاره داشتند؛ چنانچه گزارش «شنبه سیاه بندر» تیتیر و عکس روزنامه‌های دنیای اقتصاد و سازندگی، «اسکله در آتش» گزارش روزنامه جام جم، «بندر در شوک انفجار» گزارش روزنامه رسالت، «تاریکی در میمروز» گزارش روزنامه ایران، «انفجار در گلوگاه تجارت» گزارش روزنامه شرق، «آتش در بندر» گزارش روزنامه وطن امروز، «انفجار مهیب» گزارش روزنامه اعتماد و «ناگهان انفجار» گزارش روزنامه هم‌میهن از جمله روزنامه‌هایی بودند که تلاش کردند اطلاعات ممکن و موجود را درباره این حادثه در اختیار خوانندگان‌شان بگذارند. در برابر این مجموعه گزارش‌ها رسانه‌های دیگری که اتفاقاً اغلب اصولگرا بودند تیتیرهای متفاوت و رویکرد متفاوتی برای پیگیری خبر داشتند. «تراژدی و معما در بندر» گزارش روزنامه فرهیختگان، «موج شایعه در انفجار بندر» گزارش روزنامه همشهری، «انفجار مهیب در بندر شهید رجایی، حادثه یا خرابکاری؟!» گزارش روزنامه کیهان از جمله این رسانه‌ها هستند که در کنار اطلاع‌رسانی از حادثه به طرح شایعات موجود در این بین پرداخته‌اند؛ شایعاتی که هم‌زمان با ادامه مذاکرات «ایران و آمریکا» از طریق کشور عمان نسبت به رخدادهای مشابه شدت و حدت بیشتری پیدا کرده است. چنانچه در این وانفاسی کمک‌رسانی و مشکلات ناشی از حادثه و اضطرارها فرصتی نیز برای فشار جریان تندرو به دولت و قطع مذاکرات با طرح نقش اسرائیل و آمریکا در این اتفاق به میان آورده است. چنانچه جریانی از همان ساعات اولیه انتشار اخبار به القای «حمله و خرابکاری توسط

نفوذی‌ها» حالا اسرائیلی یا غیر آن مشغول شده و در تلاش بودند با طرح موضوع فوق در راستای تحمیل نظرشان به حاکمیت برای قطع مذاکرات، دولت را به سمت واکنش‌هایی مانند عملی کردن «وعده صادق ۳» بکشانند. البته که این موضوع در روزنامه‌های روز یکشنبه به مراتب کمتر مطرح بود؛ آن هم به دلیل اینکه دادستانی کل کشور از فعالان فضای مجازی و رسانه‌ها خواست که «از پرداختن به موضوعاتی که امنیت روانی جامعه را مخدوش می‌کند، پرهیز کنند.» و مهدی کشت‌دار، مدیر خبرگزاری میزان نیز در حساب ایکس خود این را نوشت: «دادستانی کل کشور؛ فعالان فضای مجازی و رسانه‌ها از پرداختن به موضوعاتی که امنیت روانی جامعه را مخدوش می‌کند، پرهیز کنند. با افرادی که با انتشار محتوای خلاف واقع، نشر اکاذیب و توهین اقدام به برهم زدن امنیت روانی جامعه کنند، براساس قانون برخورد مقتضی صورت خواهد گرفت.» چنانچه در ساعات اولیه انتشار اخبار حادثه برخی از رسانه‌های تندرو به دنبال القای خرابکاری در نبود حداقل اطلاعات بودند و پس از اینکه دادستانی چنین موضوعی را مطرح کرد و در پی آن ابراهیم رضایی، سخنگوی کمیسیون امنیت ملی مجلس در حساب کاربری خود در ایکس نوشت: «طبق گزارش‌های اولیه، آنچه در حادثه بندر شهید رجایی آتش گرفته، هیچ ارتباطی با حوزه دفاعی کشور ندارد.» حداقل دیگر رسانه‌های رسمی بر بحث خرابکاری و حمله و... دامن نزدند؛ اما مثل همیشه این تندروی‌ها که به دنبال فشار در داخل بود، روی دیگری داشت و آن هم در خارج از کشور و برای فشار به جامعه بین‌المللی رخ داد؛ در این بین شماری از چهره‌های شاخص اپوزیسیون خارج‌نشین مانند شیرین عبادی، حامد اسماعیلیون و رضا پهلوی به جای آنکه در تلاش باشند کمک‌های بین‌المللی را به سمت ایران برای عبور از بحران پیش‌آمده گسیل

کنند با حمله به حکومت، صرفاً به موضوع بی‌کفایتی و عدم روراستی با مردم پرداخته‌اند. اگرچه طبیعتاً انتظار می‌رود پس از پایان رخداد، ابعاد مختلف آن بررسی شود؛ اطلاعات در اختیار مردم قرار گیرد و اقتناع‌سازی انجام گیرد و در نهایت با مسببین و مقصرین حادثه نیز برخورد لازم انجام گیرد اما مسئله این است که از هر جامعه‌ای و از هر کسی که ادعای هموطن بودن دارد؛ چه تندرروهای داخلی و چه اپوزیسیون انتظار می‌رود در بجو‌حه حادثه به جای آنکه به دنبال پیشبرد اهداف سیاسی و ضربه به دولت یا حاکمیت باشند؛ به دنبال کاهش آلام مردم و سرعت بخشیدن به کمک‌ها باشند. در این بین با نگاه عمیق‌تر به این اتفاقات ابعاد و عوامل دیگری نیز به میان می‌آیند؛ اولین دغدغه شاید نبود مرجع خبری و اطلاع‌رسانی و دوم، پذیرش چنین شایعاتی در جامعه بر اساس همین منابع غیررسمی اطلاعات باشد و سومین دغدغه این است که چرا خرابکاری دور از ذهن نیست؟ درباره اولین و دومین دغدغه بحث‌های بسیاری شده؛ از اینکه به دلیل تجربه‌های ناموفق در اطلاع‌رسانی به‌موقع و البته ضعف خبررسانی و سویه‌دار بودن اخبار رسانه‌هایی مانند صداوسیما شاهد آن هستیم که رسانه‌های غیررسمی در سرعت پاسخگویی و اطلاع‌رسانی دست بالا را دارند و البته در چنین شرایطی فرصت ایجاد گمانه‌ها و ساخت شایعات نیز دور از دسترس این شبکه‌ها نیست. دلیل دیگر از دست رفتن مرجعیت اطلاع‌رسانی و خبررسانی این است که رسانه‌های رسمی در دستیابی به اطلاعات و نحوه انتشار آن در حد بالایی در معذورت قرار دارند؛ بنابراین مردم شنوندگی و خوانندگی رسانه‌های غیررسمی را بر رسانه‌های رسمی ترجیح داده‌اند. در این زمینه تحلیلگران هم پیشنهادات‌شان را ارائه کردند و هم بر ضرورت توجه به آن و برنامه‌ریزی برای آن تأکید داشته‌اند. علاوه بر این موارد، موضوع اعتماد مردم به حاکمیت

اظهار تاسف می‌کنیم، موضوعی که جا دارد به آن اشاره کنم، بحثی است که توسط برخی پس از حادثه به راه افتاده است. نکته قابل تأمل این است که افرادی در شرایط این چنینی کشور، با علم و آگاهی نسبت به این آسیب‌پذیری‌هایی که در بسیاری از زیرساخت‌های ما وجود دارد و غیرقابل اجتناب است؛ در واکنش به حادثه بر طبل و شیپور جنگ و رویایی نظامی با بیگانگان می‌دمند که این نشان می‌دهد چقدر نسبت به سرنوشت و توان ملی ایران غافل هستند و یا عامدانه به دنبال تخریب زیرساخت‌های کشور هستند.

پس از اتفاق‌های مشابه آنچه در بندر شهید رجایی رخ داد، یکی از مسائلی که وجود دارد گزارشی است که به مردم ارائه می‌شود. درباره روند بررسی و شفافیت در اعلام علت اصلی ماجرا چه نظری دارید؟

ماجرایی که در بندر شهید رجایی به وقوع پیوسته است، از جنس پدیده‌هایی نیست که ابعاد آن را بتوان خیلی از افکار عمومی پنهان کرد و به مردم واقعیت را درباره آن نگفت. در سامانه‌های گمرکی ما به علت نوع و جنس کار گمرک، شفافیت کافی از دو جهت وجود دارد؛ اول اینکه آنجا نمی‌شود چیزی از دید گمرکات مخفی بماند، به صورت ریز مشخص است که محموله چه بوده، از کجا آمده و برای چه کسی است. موضوع دوم تصاویر بندر است. در همین ۲۴ ساعت اولیه که از ماجرا گذشته است، مشاهده کرده‌ایم که علاوه بر تصویری که حاضرین

امنیت ملی و زیرساخت‌های کشور مربوط می‌شود، ترجیح‌هم این است که بدون داده‌های کافی درباره ماجرا اظهارنظری را انجام ندهم. ولی آنچه که مسلم است، این است که حادثه‌ای که در بندر شهید رجایی اتفاق افتاد، فارغ از علل و عواملی که می‌توان برای آن متصور بود، به روشنی به جامعه و دست‌اندرکاران این پیام را داد که سامانه‌های کلان کشور و زیرساخت‌های مهم و استراتژیک کشور، در چنین شرایطی تا چه اندازه آسیب‌پذیر و بی‌دفاع هستند. موضوع دیگر که باید به آن اشاره کرد این است که این حادثه مهیب، کل بندر شهید رجایی و بندرعباس را متأثر کرده و خسارات بسیار گسترده و غیرقابل جبرانی را ایجاد کرد، ده‌ها نفر از هموطنان ما کشته شده‌اند، صدها نفر مجروح هستند و خسارت گسترده‌ای به اموال عمومی و خصوصی و دارایی‌ها مردم وارد شده است و بلافاصله آثار خودش را در شرکت‌های بیمه خواهد گذاشت. از سوی دیگر، این حادثه نظام بازار و عرضه کشور را تحت تأثیر قرار خواهد داد. نکته مهم این است که مجموعه این موضوع‌ها باعث خواهد شد که فشار روی کل جامعه ما وارد شود. این زیرساخت‌های اساسی و استراتژیک ما بی‌دفاع بوده است و باید در ارزیابی‌های کارشناسی بررسی شود که کل ماجرا از وارد شدن آن محموله تا وارد کننده و علت انفجار چه بوده است. در کنار اینکه ما از این حادثه

نگاه
تحلیلی
۱

سعید شریعتی عضو شورای مرکزی حزب اتحاد ملت:

جایی برای طفره رفتن از گزارش شفاف وجود ندارد

فرهاد فخرآبادی

خبرنگار گروه سیاست

سعید شریعتی، عضو شورای مرکزی حزب اتحاد ملت در گفت‌وگویی که با خبرنگار هم‌میهن داشت، معتقد است که ما اجرای بندر شهید رجایی نشان داد که زیرساخت‌های استراتژیک در ایران آسیب‌پذیر و بی‌دفاع هستند. او می‌گوید به دلایل شفافیت در سامانه گمرک و وجود دوربین‌های متعدد در محوطه بندر، جایی برای این وجود ندارد که دولت و نهاد‌های مسئول از ارائه گزارش شفاف درباره موضوع طفره روند.

به‌عنوان اولین سوال، تحلیل و ارزیابی شما از ماجرای پیش‌آمده در بندر شهید رجایی چیست و چه برداشتی از وقوع این رخداد با توجه به سناریوهایی که مطرح شده، دارید؟

ابتدا بگویم که از آنجا که هنوز اطلاعات کافی برای تحلیل ماجرا وجود ندارد، برای بررسی موضوع، تنها می‌توان گمانه‌زنی‌هایی که وجود دارد را مورد ارزیابی قرار داد. من به‌عنوان یک نیروی سیاسی، درباره این نوع حوادث که به موضوع